

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXXIX. Vtrùm concedenda sit sequestratio uxoris ad domum mariti tradustæ, quæ post triennium cohabitationis allegat mariti impotentiam, quam tamen maritus negat: Et utrùm hoc casu uxor marito ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

CAPUT LXXIX.

Verum concedenda sit sequestratio uxoris ad domum mariti traductæ, quæ post triennium cohabitationis allegat mariti impotentiam; quam tamen maritus negat. Et utrum hoc casu uxor marito restituenda sit, tam quoad thorum, quam quoad cohabitationem: & an ad hoc cogi possit, & quibus remediis. Triennium experimenti super impotentia faciendi, ex veriori sententia numerandum esse, non à die tentatæ consummationis matrimonii, sed decreti, quo iudex Ecclesiasticus experimentum fieri mandavit.

SUMMARIUM.

1. *Vxor, quæ ad domum mariti traducta fuit, & cum eo stetit per plures annos, non potest sub pretextu impotentia propria auctoritate ab eo recedere.*
2. *Maritus, qui semel fuit in possessione uxoris, potest eam repetere remediis possessorii, vel petitoriis; & habet in eam manus injectionem.*
3. *Quando agitur de sponsa recenter traducta, sed nondum cognita; maritus restituendus est quoad cohabitationem uxoris.*
4. *Si maritus fuerit in possessione uxoris quoad thorum, quoad illum etiam restitui debet.*
5. *Lite pendente super impotentia, maritus etiam restituendus est, & reintegrandus, seu manutenendus in possessione sua uxoris.*
6. *Quando maritus negat impotentiam, & in eo nullum est impedimentum visibile, iudex debet decernere triennalem experientiam, & requiritur etiam septima manus propinquorum.*
7. *Quid intelligendum sit per septimam manum propinquorum, & quomodo practicandum sit in hac materia, circa illam septimam manum.*
8. *Relatio obstrictum super virginitate uxoris fallax est, & ex ea non probatur impedimentum mariti perpetuum.*
9. *Triennium experientie, à die decreti super ea facti, non à die tentatæ copulæ numerandum est.*
10. *Vxor allegans mariti impotentiam non notoriam, non est ab eo sequestranda.*
11. *Vxor cogenda est cum marito cohabitare, etiam per censuras Ecclesiasticas.*

Superius cap. 55. varios casus explicavimus in quibus concedenda est, vel deneganda per iudicem, personæ sequestratio. Restat casus notabilis, qui particulari indiget decisione: nempe quando uxor fuit ad domum mariti traducta, & cum eo simul vixit, tam quoad habitationem, quam quoad thorum per plures annos: sed tamen allegans se esse adhuc virginem, & offerens se paratam, visitationem pati, maritumque suum esse impotentem; petit se à marito interim separari, & poni in sequestro

apud patrem, vel aliam honestam personam. In qua difficultate conclusum fuit: quod cum uxor per plures annos steterit cum marito, non potuit propria auctoritate ab eo recedere; cum maritus habet manus injectionem in personam uxoris. Titaeque in leg. connubial. part. 1. in verb. au pouvoir de son mary, num. 23. Et hoc casu marito competunt duo remedia, unum petitorium, & aliud possessorium; ut manuteneatur & reintegretur in uxoris possessionem. Anchar. jun. lib. 3. quasi. fam. quest. 18. num. 3. Ruynel. de appell. §. 2. cap. 3. num. 751. & 752.

Quæ restitutio uxoris duobus modis fieri potest. Primo, quoad solam cohabitationem, quando agitur de sponsa recenter traducta ad domum viri, & nondum cognita: cap. ex parte, de restit. spoliat. ubi cum per solam traditionem, quam non præcesserint sponsalia, nec consensus legitimus, nec fuerint etiam subsequuta, nullum inter eos obligatorium vinculum sit contractum. Ergo à contrario sensu, concedenda erit restitutio quoad habitationem, quando sponsalia, & matrimonium cum cohabitatione præcederint, si copula subsequuta non fuerit: Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 112. num. 8.

Secundo modo, maritus manuteneatur, vel reintegratur tam quoad habitationem, quam quoad thorum, quando prius erat in possessione uxoris: quia de jure manutentio, vel reintegratio marito concedi debet respectu uxoris, quoad eam in quorum possessione reperitur; vel tempore litis contestatæ repetebatur. Mozz. in trakt. de retract. in tit. de matrim. capit. quæ actio datur pro matrimonio, num. 1. versic. si verò agat possessoria, & num. 5.

Diciturque manutentio, & respectivè reintegratio concedi debet, etiam pendente lite super impotentia, per uxorem contra maritum intentata, quando maritus negat se esse impotentem: quia maritus non debet litigare spoliatus: cap. porro, de divor. per litteras, cap. ex conquestione, de restit. spoliat. Mozz. loc. citat. num. 1. in fin.

Idque multò fortius locum habet, quando in marito nullum adest vitium visibile & manifestum, nec certum frigiditatis vel impotentia impedimentum, & maritus impotentiam negat: tunc enim, cum impedimentum oculis corporeis cognosci non possit: idè observanda est dispositio cap. laudabiliter, de frigid. & malefic. & debet divortium, seu separationem præcedere triennalis cohabitatio, & experientia fieri. Siquidem potest contingere, ut tale impedimentum non sit naturale, nec perpetuum, sed temporale, proveniens ex aliquo maleficio: & sperari possit quod peractâ penitentia, Deus conjugum miseris tale impedimentum sit sublaturus. Scapula decif. 687. num. 4. & 7. repetita decif. 266. part. 4. vers. ubi dicitur, hoc casu adhibendam esse septimam manum propinquorum.

Septimam propinquorum manum sic intelligimus, ut si ambo conjuges fateantur impedimentum perpetuum, non solum ipsimet conjuges juramentum præstare debeant, tactis sacris Evangelii aut alijs juxta morem regionis in similibus juramentis præstari solitum; quod ipsi abique dolo & fraude, debitam operam rei conjugali præstaverunt, nec perficere potuerunt; & quod verè & realiter inter ipsos adest impedimentum; debet etiam ipsi conjuges jurare de veritate: sed periculum debet adhiberi juramento septem propinquorum uxoris, & totidem propinquorum mariti, qui mediante eodem juramento deponant se creditos, quod

Quæst. & Resol. benefic. Cap. LXXX. 135

quod adfit inter conjuges verum impedimentum : & sic debent quatuordecim testes consanguinei hoc casu, de credulitate medio juramento deponere. Sed si unus alleget impedimentum, alter verò neget; tunc non sunt vocandi negantes propinqui, ut in favorem consistentis jurent. Quod si tot testes haberi nequeant, sufficiunt pauciores arbitrio judicis. Deficientibus verò consanguineis, adhibendi sunt vicini; & in subsidium alii testes bonæ famæ, & omni exceptione majores: prout hæc omnia explicat *Gutier. de matrim. cap. 120. num. 10. & seq. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 108. num. 7. & seq. usque ad 14. & disp. 109. num. 13.*

8 Non sufficit autem ad probandam mariti impotentiam, quod uxor offerat se paratam obstetricum visitationem pati: quia hoc probationis genus fallax est, & non concludit per necesse; quamvis enim uxor sit virgo, non ideo sequitur maritum esse impotentem: & quamvis maritus esset impotens, non ideo sequitur impotentiam illam esse perpetuam, ut dicit *Rot. decif. 284. part. 4. diversif. num. 11.* & impotentiam non respectu solius uxoris, sed simpliciter respectu cujuscumque alterius mulieris; maritus jurare debet: ex traditis in *cap. 1. de frigid. & malefic. notat Sanch. dist. disp. 108. num. 16.* & ex eo *Gutier. de cap. 120. num. 15.*

9 Triennium verò experientiae, non est numerandum à die quo conjuges simul habitare, & copula experimentum facere ceperunt; sed à die quo iudex ipsis terminum assignaverit ad talem experientiam faciendam, & ad iram Dei placandam jejuniis, orationibus, penitentis & aliis piis operibus adhibitis. Licet enim magna fuerit inter Doctores controversia à quo tempore triennium incipiat; tamen prævaluit illorum sententia, qui voluerunt illud numerandum esse à die quo iudex Ecclesiasticus decrevit experimentum faciendum: & hæc fuit opinio Hostiensis, quam sequitur *Brunell. in tract. de spons. reg. 28. num. 14. Rot. decif. 277. num. 13. & 14. part. 4. diversif. optimè Rota decif. 192. num. 4. & sequent. post consil. Farin. & melius Rubens in addit. ad decif. Rot. 392. part. 4. recent. tom. 2. ubi fusè.*

10 Tantum enim abest ut uxor sequestranda, aut à marito separanda sit, quando mariti impotentia non est perpetua; neque manifesta; quin potius iudex teneatur conjuges hortari, ut præviâ peccatorum penitentia, & adhibitis remediis Ecclesiasticis, procurent negotium conjugale qua fieri poterit solertia experiri, ut notat *Rub. loco citato, num. 25.*

11 Quod si uxor cum marito, non obstante iudicis præcepto, cohabitare renuat, & copulam matrimonialem tentare recuset; ad cohabitandum conjugum compellenda est, etiam per censuras Ecclesiasticas: ut docet *Raph. Cuman. co. si. 1. circa fin. & Rot. decif. 111. post consilia Farinacii.*

CAPUT LXXX.

De canonicis regularibus: in quibus differant à monachis, & an possint dispo-
nere de bonis suis. An, & quando
Episcopi, & alii regulares sint capaces
beneficiorum secularium, cum cura,
vel sine cura. Et an sufficiat sola dispen-
Tom. I. Pars I.

satio Abbatis cum collatione per Episcopum facta: an verò desideretur etiam dispensatio Pontificia: Et quibus circumstantiis concurrentibus illa concedi soleat, & debeat.

SUMMARIUM.

- 1 *Canonicorum regularium origo, & institutio.*
- 2 *Virum canonicos regulares contineantur appellatione monachorum.*
- 3 *In quibus canonicos regulares similes sint monachis.*
- 4 *Canonicos regulares de licentia suorum Superiorum possunt habere usumfructum bonorum suorum.*
- 5 *Possunt inter vivos dispo-
nere ad opera pia.*
- 6 *Sunt verè & propriè religiosi.*
- 7 *In odiosis non veniunt appellatione monachorum, sed in favorabilibus.*
- 8 *Beneficia regularia secularibus non conferuntur, nec è contra, nisi ex dispensatione.*
- 9 *Sub quibus conditionibus beneficia secularia regularibus conferantur: & qua in dispensatione rescripto narranda sint.*
- 10 *Regulares etiam canonicos non possunt beneficiâ simplicia sine dispensatione Pontificia obtinere.*
- 11 *Beneficia curata, inspecto jure communi, Episcopus cum consensu & licentia Abbatis, licet sint secularia, potest regularibus concedere.*
- 12 *Canonicus regularis provisorius de beneficio seculari curato, socium habere non tenetur, sicut veri regulares, si id commode fieri non possit.*
- 13 *Canonicus regularis non indiget dispensatione Apostolica ad obtinendum beneficium curatum seculari, secundum plurimum Doctorum sententiam.*
- 14 *Contraria verior est, ut non possit promoveri ad curam seculari perpetuam, sine dispensatione summi Pontificis.*
- 15 *Afferitur declaratio Sacrae Congregationis regularium adversus canonicos regulares: ut non possint beneficia curata sine dispensatione Apostolica obtinere.*

IN quaestione proposita, utrum canonicos regulares beneficia secularia curam animarum habentia, ex sola Superioris sui dispensatione obtinere possint? Supponendum in primis est, ¶ Canonicos regulares sic ideo nuncupari; quia in communi vitam agentes intra domum publicam, aut Ecclesiam, divini cultus causâ collegium constituunt Ecclesiasticum, communem habentes mensam, & sub certa regula vitam Ecclesiasticam profitentur: Apostolorum canonem, sive regulam, quâ bona sua in commune conferunt, observantes: unde Canonici dicuntur. Verum quia in multis monachos seu regulares imitantur, etiam regulatum nomen adepti sunt: ut testatur *Covarr. in Clem. si furiosus, part. 1. in princip. num. 1. de homicid. de quorum origine & institutione plura Barbof. de iur. Eccles. univers. lib. 1. capit. 41. num. 95. & seq. Card. Tusch. litter. C. conclus. 39. & conclus. 40. ¶ Ubi quaerit, utrum isti canonicos regulares comprehendantur in constitutione loquente de monachis regularibus, ¶ Equiparantur tamen monachis in multis, veluti in acqui-*